

B-MINCOME

Inclusió sostenible a Barcelona

Combinant una renda mínima garantida i polítiques socials actives en zones urbanes desafavorides de Barcelona

Editorial: Per fi, tot i que el procés de disseny i preparació portava mesos gestant-se, el projecte pilot B-MINCOME ja s'ha iniciat el passat mes de desembre amb la primera transferència del Suport Municipal d'Inclusió a les llars participants. Fins ara, s'han realitzat més de 8 presentacions amb diferents entitats i organismes públics, socials i comunitaris del territori, fet que mostra l'ample interès que ha generat el projecte. Recordem que l'objectiu del projecte és testejar l'eficàcia i l'eficiència de combinar polítiques passives (SMI) amb polítiques actives d'inclusió (Formació i ocupació en plans ocupacionals co-creats amb les entitats del territori; foment de l'emprenedoria social en el sector de l'economia social, solidària i cooperativa; ajuts per a rehabilitar habitatges per posar habitacions en lloguer de llarga durada; i un programa de participació comunitària) per tal de reduir les taxes de desigualtat i d'exclusió del territori. Estem convençuts que la complexitat del projecte (per la quantitat d'actors implicats i pel disseny i la gestió del mateix) es veurà recompensada pels bons resultats, tant en sentit quantitatiu com qualitatiu, com pel coneixement generat. Un cop finalitzat el projecte, esperem que els resultats avalin la consolidació d'una nova forma de dissenyar, implementar i avaluar les polítiques públiques a la ciutat de Barcelona, en que aquestes polítiques es co-decideixin amb els actors i col·lectius implicats i contribueixin a crear un nou ecosistema de lluita contra la pobresa i la desigualtat a la ciutat.

Lluís Torrens (director de Planificació i Innovació. Àrea de Drets Socials).

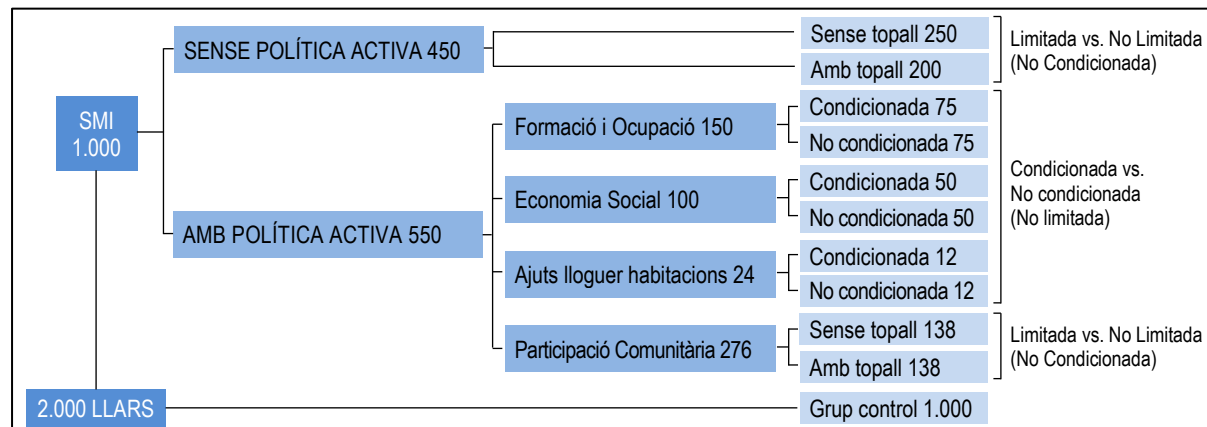
Què és B-MINCOME: És un projecte pilot de lluita contra la pobresa i l'exclusió a les zones desafavorides de Barcelona que s'acull dins el programa *Urban Innovative Actions* de la UE i dirigit per la Direcció d'Estratègia i Innovació de l'Àrea de Drets Socials de l'Ajuntament de Barcelona. El projecte combina un Suport Municipal d'Inclusió (SMI) amb polítiques actives d'inclusió sociolaboral en els deu barris que conformen l'anomenat Eix Besòs: Ciutat Meridiana, Vallbona, Torre Baró, Roquetes, Trinitat Nova, Trinitat Vella, Baró de Viver, Bon Pastor, Verneda-La Pau i Besòs-Maresme.

Objectius: El pilot servirà per testejar una renda municipal d'urgència social com a facilitadora de millors itineraris per sortir de la pobresa, tot assegurant un ingrés mínim, ampliant la llibertat d'acció de les persones participants i millorant les seves capacitats per a prendre decisions en tots els àmbits de la seva vida. Es tracta de desenvolupar un ecosistema innovador de lluita contra la pobresa que potencii l'apoderament de les persones participants en el projecte i que redueixi la seva dependència dels subsidis i serveis públics.

Les quatre polítiques actives d'inclusió sociolaboral:

Programa de formació i Plans Ocupació	Foment d'Economia Social, Solidària i Cooperativa	Ajuts a l'habitatge per llogar habitacions	Participació comunitària
Barcelona Activa, Consorci d'Educació, Districtes de l'Eix Besòs i entitats socials.	Entitats del sector, Barcelona Activa i Direcció d'Economia Social, Solidària i Cooperativa.	Institut Municipal de l'Habitatge de Barcelona i Fundació Hàbitat 3	Entitats del sector i Direcció d'Acció Comunitària

Disseny dels grups de tractament i les diferents modalitats de Suport Municipal d'Inclusió (SMI)

Desplegament: A continuació es mostra el calendari d'aplicació, des de la primera tramesa d'informació a les llars potencialment participants, fins a l'inici de les polítiques actives.

Període	Actuació	Descripció
1 - 7 Set.	Enviament cartes a llars candidates potencials	3.397 cartes a llars potencialment participants. 908 cartes a llars (>25% renda màxima)
7 - 22 Set.	Més de 400 sessions informatives amb les llars	
9 Oct.	Darrer dia per rebre sol·licituds	
27 Set. - 25 Oct.	Digitalització sol·licituds, comprovació i estratificació.	Depuració llistat original amb interoperabilitat.
23 Oct. - 16 Nov.	Execució de la primera onada del qüestionari	S'enquesten 1.980 llars participants (inclou grup control i ampliació mostra).
3 Nov.	Publicació al web del llistat provisional de sol·licituds admeses i no admeses (SMS)	Al·legacions fins el 13 de novembre
6 - 29 Nov.	Presentacions a 6 Consells de Barri	Roquetes, Ciutat Meridiana, Torre Baró, Trinitat Nova i Vallbona, i planificació pels barris de Sant Andreu.
16 Nov.	Publicació al web del llistat definitiu de sol·licituds admeses i no admeses.	
17 - 20 Nov.	17 novembre es realitza el sorteig 20 novembre es penja al web el llistat definitiu.	Selecció 1.000 llars i grups de tractament i modalitat (condicionada, no condicionada, limitada i no-limitada)
20 Des.	Inici pagament del SMI	620 llars.
Gen. - Feb. 2018	Inici Polítiques Actives	

A continuació es mostra el resultat del sorteig realitzat el 17 de novembre, així com la distribució de les tres primeres transferències de SMI realitzades fins ara.

Districte	Sol·licituds rebudes	Sol·licituds que entren a sorteig	Resultats del sorteig		
NOU BARRIS	45,20%	47,50%	Roquetes	13,9%	46,10%
			Trinitat Nova	7,7%	
			Torre Baró	6,2%	
			Ciutat Meridiana	16,1%	
			Vallbona	2,2%	
SANT ANDREU	23,01%	22,41%	Trinitat Vella	11,3%	22,90%
			Baró de Viver	3,6%	
			Bon Pastor	8,0%	
SANT MARTÍ	31,79%	30,09%	Besós Maresme	22,2%	31,00%
			Verneda - La Pau	8,8%	
TOTAL	100%	100%		100%	100%
LLARS	2.339	1.545		100%	1.000

Trams SMI	desembre		gener		febrer		març		abril	
0-300	156	25,40%	206	26,10%	202	25,25%	195	24,00%	213	24,10%
301-600	220	35,80%	251	31,80%	258	32,25%	257	31,70%	281	31,90%
601-900	149	24,20%	182	23%	181	22,60%	197	24,30%	215	24,40%
901-1200	65	10,60%	111	14,00%	115	14,37%	119	14,60%	126	14,30%
1201-1500	24	3,90%	38	4,80%	41	5,10%	40	4,93%	41	4,65%
> 1500	0	0%	4	0,50%	3	0,37%	3	0,37%	5	0,56%
Total població	614	100%	790	100%	800	100%	811	100%	881	100%

A continuació es mostren algunes de les principals dades d'avaluació del procés de sessions informatives

Detall d'una de les sessions informatives del 17 de setembre

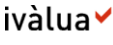
realitzades amb les llars potencialment participants, entre els dies 7 i 22 de setembre de 2017.

INDICADORS	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	Total
Llars candidates	2337	1087	1797	5221
Llars sense telèfon	90	33	56	179
Llars citades	1736	841	1163	3740
Han vingut	645	390	477	1512
No han vingut	1047	439	684	2170
Llars assistents	939	472	766	2177
Sol·licitud rebuda	879	433	727	2039
Llars trucades	1745	1056	1284	4085
Han atès telèfon	840	541	735	2116
Llars confirmades	702	380	546	1628
No assistiran	97	54	156	307
Han rebut carta	356	183	305	844
No han rebut carta	353	322	314	989
No han respòs	886	495	559	1940
Tornar a trucar	705	367	410	1482
Telèfon erroni...	181	78	109	368

A continuació es mostren els principals resultats executius del procés de difusió, informació, convocatòria i recepció de les sol·licituds efectuades per les llars potencialment participants fins el novembre de 2017.

RESUM EXECUTIU
Univers inicial: 5.221 / Llars candidates: 4.305 / Llars assistents sessions: 2.177 (50,5%). Sol·licituds rebudes 2.339 (300 per correu) (54,3%).
Cartes enviades (amb cita): 3.397 / Cartes enviades (sense cita): 908 / (Convocats amb trucada fora de requisits de Sant Martí i SIS: 128).
46% de les llars afirmen haver rebut la carta.
92.87% de les llars que han confirmat l'assistència després de ser trucades, han assistit a les sessions.
93.66% de les llars que han assistit a les sessions ha entregat la sol·licitud (2.039).
307 (5.88%) de les llars que han atès la trucada, han dit que no estan interessades en el programa.

Contribucions i avenços dels socis:

IVÀLUA – Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques

Avaluació d'impacte i econòmica: El seu objectiu és conèixer l'efecte que té rebre les diverses formes de prestació sobre l'exclusió sociolaboral. En base als resultats de l'avaluació d'impacte, es determinarà

l'eficiència de les diferents modalitats de prestació mitjançant una anàlisi d'avaluació econòmica. Els resultats i els aprenentatges que s'extrauran seran útils per prendre decisions informades pel que fa a la formulació de polítiques públiques. La novetat d'aquesta avaluació d'impacte és que es basa en un disseny experimental. Això vol dir que el procediment per seleccionar les llars participants del pilot B-MINCOME té un component d'aleatorietat. S'han seleccionat a l'atzar 1.000 llars d'entre les 1.527 sol·licituds rebudes

que complien els requisits d'elegibilitat per participar-hi (ser usuari de serveis socials, residir a l'eix Besòs, renda per sota del mínim a garantir i tenir algun membre entre 25 i 60 anys ocupable). Aquest tipus de disseny garanteix que la comparació dels resultats de les 1.000 llars participants i les de control permeti estimar, de manera vàlida, quin és l'impacte de rebre aquesta prestació. Aquesta metodologia és una de les més recomanades per dur a terme avaluacions de programes socials que tenen una demanda superior a l'oferta, però, malauradament, en el nostre context ha estat molt poc utilitzada. Això vol dir que el B-MINCOME és innovador tant pel que fa al disseny del programa en si, com pel que fa a la seva avaluació. Ivàlua ha col·laborat amb l'Ajuntament en el disseny del sorteig dels diferents tipus de SMI amb l'objectiu de garantir l'avaluabilitat del programa. Aquest sorteig s'ha fet per estrats definits d'acord amb l'estat d'ocupabilitat de les llars i la quantia d'SMI que haurien de rebre i el compliment o no dels requisits per participar en la política d'habitatge. El mecanisme que es va emprar per dur a terme el sorteig és el mateix que fa servir l'IMEB per assignar les places de les escoles bressol.

Reptes: Com qualsevol avaluació d'impacte d'un disseny experimental, l'avaluació presenta alguns reptes importants. Part de la tasca d'Ivàlua ha estat identificar els riscos principals per treball conjuntament amb l'Ajuntament per reduir-los al màxim en el disseny i la implementació. En primer lloc, en qualsevol avaluació d'impacte és important fer un seguiment tant d'aquelles llars que participen del programa, com d'aquelles que han quedat en el grup de comparació. El repte, en aquest cas, és aconseguir que la taxa de resposta a les enquestes sigui elevada en ambdós grups. per tal d'evitar els biaixos derivats d'una manca de respostes.

Detall del sorteig realitzat el 17 de novembre de 2017

Per altra banda, en gairebé tots els programes públics una proporció significativa de persones es donen de baixa per diferents motius. Un segon repte és evitar que les places que queden vacants s'omplin amb llars del grup de comparació, mantenint així el resultat de l'aleatorització. Per atendre aquesta potencial situació, durant el sorteig es va destinar un grup de llars de reserva: es tracta de llars que poden acabar participant del programa però que en cap cas participaran de l'avaluació.

Propers passos: Els propers passos consistiran en analitzar els resultats de l'enquesta inicial que es va fer a totes les llars seleccionades per participar en el sorteig. Aquestes dades ens permetran conèixer la situació inicial de les llars en termes de benestar, treball, educació i salut. A més, també s'utilitzarà la informació obtinguda per comprovar que els diferents grups derivats del sorteig (les diferents tipologies de participació així com el de comparació) tinguin les característiques similars. Els resultats de l'avaluació d'impacte i econòmica s'obtidran al finalitzar el 2019.

Novact – Institut Internacional per a l'Acció No Violenta

inicialment servirà per abonar el 25% del Suport Municipal d'Inclusió (SMI) a les 1.000 famílies dels 10 barris de l'Eix Besòs de Barcelona. El projecte de moneda ciutadana s'està desenvolupant des de

Durant el 2017 s'han posat les bases per a la presentació pública de la moneda ciutadana en el primer trimestre de 2018. Els elements clau formats pels models monetari, jurídic, tecnològic, de participació, de governança, comunicatiu i d'avaluació s'han anat teixint, donant lloc als conceptes bàsics com: "moneda ciutadana", basada en tecnologia digital, per promoure el comerç de proximitat i

Detall de la Jornada internacional d'experts de moneda social a Barcelona

NOVACT amb la implicació dels actors clau municipals (Drets Socials, Economia Social i Solidària, Consum, Comerç...), les Direccions dels Serveis a les Persones dels Districtes, i en col·laboració amb les associacions de comerciants i les entitats socials dels barris.

La moneda ciutadana suscita entusiasme en tots els actors contactats per la seva potencialitat d'enfortir la comunitat i els vincles entre els seus membres. Els propers mesos seran claus per veure com els usuaris – comerços i clients – adopten el seu ús.

Institut de Govern i Polítiques Públiques (IGOP) – UAB

L'equip de l'IGOP de la Universitat Autònoma de Barcelona participa en el dos paquets de treball del projecte: el paquet WP7 sobre l'anàlisi i mesura dels impactes del projecte sobre els actors implicats i el paquet WP4 sobre recerca etnogràfica i participativa i co-creació de solucions.

En aquest primer any de vida del projecte B-MINCOME, l'IGOP ha desenvolupat les seves tasques en el paquet de treball nº 7, centrant els seus treballs en l'anàlisi i avaluació de la Política Activa "Programa de Participació Comunitària". Concretament, l'equip de l'IGOP, liderat per Dr. Ismael Blanco, ha treballat per elaborar dos productes: 1. Un model d'anàlisi i avaluació del Programa de Participació Comunitària de B-MINCOME

2. Un mapeig d'actius comunitaris en els barris d'intervenció del programa. El model d'anàlisi estableix les bases teòriques a partir de les quals observar els canvis que B-MINCOME pot provocar en la realitat comunitària dels barris on intervé, tot distingint entre els canvis a nivell individual (persones beneficiàries), en el teixit social (entitats, projectes, actors socials), i a nivell institucional (els serveis públics i la seva relació amb l'entorn). D'altra banda, el mapeig d'actius descriu quina és la realitat comunitària dels barris B-MINCOME identificant els projectes, equipaments, entitats i altres iniciatives no formals allà on es desplegarà el Programa de Participació Comunitària.

Pel que fa al 2018, està previst desplegar el treball de camp per iniciar el seguiment i l'avaluació de Programa de Participació Comunitària i començar a dissenyar un pla de treball per al desplegament del WP4.

The Young Foundation

The Young Foundation (TYF), un institut de recerca i innovació social amb seu a Londres, lidera la recerca etnogràfica que busca comprendre les experiències i històries de les persones de l'Eix Besòs. Estem molt contents de formar part d'aquest projecte, ja que brinda una oportunitat única per a posar la vida i les perspectives de les persones en el centre de les polítiques públiques i d'innovació social.

Durant els darrers sis mesos, TYF i el seu equip d'investigadors ha treballat estretament amb l'Ajuntament de Barcelona. Aquest equip ha estat format per realitzar treball de camp etnogràfic en els barris del Besòs-Maresme, Ciutat Meridiana i Bon Pastor. Cada investigador ha estat assignat a un dels districtes de l'Eix Besòs. També han involucrat a una amplia gama de possibles participants en el projecte a través de petits esdeveniments d'informació, parlant amb els residents sobre el projecte B-MINCOME i responent a les seves preguntes.

Els participants, residents en els districtes en els que treballem, comentaren que aquestes sessions d'informació van ajudar a desenvolupar la comprensió del projecte i a entendre els beneficis potencials per a ells i elles. El nostre equip ha entrevistat a més de 70 residents de l'Eix Besòs per a descobrir com és la seva vida en els seus barris, quina és la seva idea de B-MINCOME i quines són les seves expectatives.

Els temes clau que han emergit de la recerca inclouen: família, habitatge, treball i atur, convivència, diversitat, mobilitat, pobresa i desigualtat. També s'ha dissenyat un sòlid procés etnogràfic que busca treballar amb 40 llars participants del projecte B-MINCOME durant el pròxim any. Aquesta recerca té l'objectiu comprendre de quina manera les persones

experimenten i perceben el projecte i com afecta a les seves vides. Durant el pròxim any TYF i l'Ajuntament de Barcelona augmentaran el nombre de residents participants amb l'objectiu de comprendre millor la seva experiència. Durant la segona meitat de l'any realitzarem tallers, grups creatius i participatius amb aquestes mateixes llars.

Institut de Ciència i Tecnologia
Ambientals (ICTA) – UAB

Impacte sobre la felicitat de les persones i les llars:

Per tal d'avaluar l'impacte de la SMI hem realitzat una primera enquesta a més de 1.000 famílies del Besòs, algunes que rebran el SMI i altres que no. Hem fet preguntes de tot tipus però una cosa que ens interessa molt entendre és si el benestar subjectiu, la felicitat, millora amb la renda garantida. La majoria dels economistes de la felicitat no volen donar una definició exacta de la felicitat ja que les persones tenen un sentiment individual i la seva pròpia comprensió d'aquest terme. La felicitat es pot entendre de diverses maneres, uns investigadors apunten a tres capes que consisteix en: el sentiment instantani o del moment de l'alegria; la satisfacció general amb la vida; i el compliment del seu potencial. Alternativament, la felicitat també s'ha definit com un subproducte de la bona vida que produeix satisfacció amb la vida a llarg termini.

A l'enquesta hem fet servir una pregunta estàndard utilitzada en bona part de la literatura de la felicitat: "Fent un balanç general de la seva vida, quina satisfacció té amb la seva vida actual?" Les respostes a aquesta pregunta són numèriques i varien des de 0 (insatisfacció total) a 10 (completa satisfacció amb la vida)..

La felicitat però, no es pot entendre per si sola, està determinada per un conjunt de característiques que també es pregunten a l'enquesta com l'edat, el sexe, l'estat civil i laboral (així com els canvis recents en ambdós), estat de salut física i mental, assoliment educatiu, ingressos i canvi de renda, estabilitat emocional, capital social, confiança, relacions comunitàries (compartir), empenedoria, consum i pràctiques de participació comunitària i política. Si tenim totes aquestes variables controlades llavors podrem entendre si els canvis en la felicitat al llarg del projecte BMINCOME són deguts al SMI o a altres factors.

Data Management Group
(DAMA) – UPC

La Universitat Politècnica de Catalunya és el proveïdor de tecnologia del projecte B-MINCOME. En concret, el grup de recerca DAMA-UPC està implementant un sistema innovador per donar una eina pels beneficiaris i els Serveis Socials de l'Ajuntament de Barcelona que permeti gestionar la Inclusió Sostenible. Aquest sistema estarà format per una App Web i una App Mòbil pels Serveis Socials, i una App Mòbil pels beneficiaris de B-MINCOME. D'aquesta forma, amb les eines de B-MINCOME, els participants podran gestionar tots els esdeveniments i cursos que passen a la ciutat orientats a millorar la seva situació, podran gestionar la moneda ciutadana aportada per l'Ajuntament i podran respondre enquestes entre d'altres funcionalitats. Els Serveis Socials podran anunciar esdeveniments i cursos, comunicar-se amb els beneficiaris, posar enquestes i

fer seguiment de la despesa de la moneda ciutadana per part dels beneficiaris. El sistema permetrà a tots els actors de B-MINCOME tenir un funcionament intuïtiu i adaptat a les seves necessitats que s'anirà dotant de noves funcionalitats que quedaran per a l'ús de l'Ajuntament de la ciutat en un futur, amb l'objectiu de ser un projecte que traspassi fronteres i pugui ajudar a d'altres ciutats amb els mateixos objectius.

